

ΡΑΠΔΕΜΟΠΙΥΜ ΛΙΤΕΡΑΡΙ

LA LÍTERATURA UNÍVERSAL VA PLENA D'ESCRÍPTORS QUE HAN CAIGUT EN LA TEMPTACIÓ DE DONAR VIDA A LLUCÍFER EN LES SEVES OBRES. EL MALÍGNE, TOT DÍVERTÍT, HA GAUDÍT DEÍXANT-LOS CREURE QUE EL REÍΠVEΠTAVEN.

quest el fill predilecte de l'Altíssim. Déu el vol, altra volta de braçet amb Dant, la "somma d'ogni creatura", i el nen maco de les hosts angèliques se li revolta. Naturalment, la omnisciència del Creador ja ho havia previst. El seu protagonisme es reforça amb l'existència d'un antagonista malvat.

Llucifer té una presència sostin-

toievski el fa parlar llargament a *Els germans Karamàzov* (1880).

Un tema literari amb important presència és el del Faust. La figura d'un alquimista coetani de Gutenberg anomenat Georg Faust va donar peu a la creació d'un personatge literari disposat a vendre's l'ànima per atènyer, entre d'altres objectius, la bellesa perfecta. Christopher Marlowe va escriure el 1601 un drama que exposava la seva tràgica història, i Goethe transformà el Faust en l'obra fonamental de la seva vida. El tema del Faust ha estat recollit per molts autors del nostre segle, entre els quals destaquen el *Doktor Faustus* de Thomas Mann, l'inacabat *Mon Faust* de Paul Valéry i Llorenç Villalonga, que va escriure el seu *Faust* en 1956.

El poeta Josep Palau i Fabre, en un conte esplèndid de 1983 anomenat "La tesi doctoral del diable" ens presenta un doctorand pangramàtic que defensa una tesi sobre "El Tot". Palau descriu aquest diàbolic Alckborns Migellodeget Stuxpryz –o Abyz– com un ésser amb "ulls brillants, fulgurants, celles en forma d'accent circumflex i cabellera cargolada i rossa". Si no fos pel color dels cabells, la descripció gairebé s'ajustaria a l'aspecte d'Enrique Vila-Matas, l'autor barceloní que a *Suicidios ejemplares* revela el seu bifront esfereïdor: "E. Vila-Matas" fa del revés "Satam Alive" ("Satanàs viu", en anglès). Com va escriure Baudelaire, "el millor truc del diable és convèncer-nos que no existeix".

Màrius Serra

SADÉ S'HI
IDENTIFICA,
STENDHAL
EL TREU A
'EL ROIG I EL
NEGRE'
I ÍBSEN
L'EVOCÀ A
'PEER GYNT'.

André Gide, en un estudi sobre Dostoievski publicat a París l'any 1923, afirma que "sense la col·laboració del Dimoni no hi ha veritable obra d'art". És evident que l'exploració detallada dels territoris regits pel mal ha estat bàsica en la història de la literatura.

La presència més o menys directa de la figura del diable judeocristià en la gran literatura arrenca de la Bíblia i estén el seu influx fins als nostres dies. Els estudis tomistes sobre les causes de la revolta celestial de l'àngel caigut fan d'a-

guda en les obres literàries dels autors canònics de tots el temps. Més enllà de l'edat mitjana Calderón de la Barca el retrata a *El mágico prodigioso* (1637), Milton el fa protagonista principal del seu celebrat *Paradís perdut* (1667), Schiller en fa apologia a *Els bandits* (1781) –un dels personatges diu: "és preferible coure's al foc de Belial en companyia dels Borja a seure a la taula celestial amb aquesta colla d'imbècils"–, Sade s'hi identifica, Stendhal el disfressa de Julien Sorél a *El Roig i el Negre* (1830), Ibsen l'evoca a *Peer Gynt* (1867) i Dos-